

Drogi kariery

Teresa Chirkowska-Smolak
Aleksander Hauziński
Marcin Łaciak

Drogi kariery
Jak wspomagać
rozwój zawodowy dzieci
i młodzieży

Wydawnictwo Naukowe Scholar
Warszawa 2011

Recenzent: prof. dr hab. Augustyn Bańka

Redakcja i korekta: Patryk Sapała

Projekt okładki: Marta Kurczewska

Publikacja dofinansowana ze środków na działalność statutową Instytutu Psychologii UAM, środków w dyspozycji Dziekana Wydziału Nauk Społecznych UAM oraz Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Seria wydawnicza Instytutu Psychologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Redaktorzy naukowci serii:
prof. dr hab. Anna Izabela Brzezińska
prof. dr hab. Elżbieta Hornowska

Copyright © by Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2011

ISBN: 978-83-7383-567-2

Wydawnictwo Naukowe Scholar Sp. z o.o.
ul. Krakowskie Przedmieście 62, 00-322 Warszawa
tel./fax: 22 828 93 91, 22 826 59 21, 22 828 95 63
dział handlowy: jw. w. 105, 108
e-mail: info@scholar.com.pl
www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Stanisław Beczek*)

Druk i oprawa: Wrocławska Drukarnia Naukowa PAN

SPIS TREŚCI

WSTĘP	7
ROZDZIAŁ I	
PRZEMIANY WSPÓLCZESNEGO RYNKU PRACY	14
1.1. Zmiany na rynku pracy w Polsce oraz ich konsekwencje dla doradztwa i poradnictwa zawodowego	14
1.2. Wzrastające znaczenie mobilności zawodowej	15
1.3. Przemiany demograficzne polskiego społeczeństwa	16
1.4. Wiedza i kompetencje współczesnych pracowników	18
1.5. Wyzwania stojące przed współczesnymi organizacjami	19
ROZDZIAŁ II	
ROZWÓJ ZAWODOWY DZIECI I MŁODZIEŻY	24
2.1. Społeczne mechanizmy kształtowania się obrazu zawodowego własnej osoby	26
2.2. Wybrane teorie rozwoju zawodowego	40
2.3. Środowiskowe czynniki rozwoju zawodowego	49
ROZDZIAŁ III	
DORADZTWO ZAWODOWE	50
3.1. Czym jest doradztwo zawodowe?	50
3.2. Rodzice w roli doradców zawodowych	55
3.3. Formy profesjonalnego i nieprofesjonalnego doradztwa zawodowego	56
ROZDZIAŁ IV	
ZROZUMIEĆ DZIECKO, POMÓC MU POZNAĆ I ZROZUMIEĆ SIEBIE.	70
4.1. Poznanie samego siebie	72
4.2. Preferencje i zainteresowania zawodowe	81
4.3. Wartości i cele związane z pracą	90
4.4. Temperament i style poznania/działania	94
4.5. Inne czynniki wpływające na trafność wyboru drogi kariery	96
4.6. Podsumowanie	99
ROZDZIAŁ V	
METODY POZNAWANIA ŚWIATA ZAWODÓW	100
5.1. Świat zawodów a styl życia i struktura tożsamości	106
5.2. Planowanie ścieżki edukacji jako sposób tranzycji do świata zawodów	109

ROZDZIAŁ VI	
PLANOWANIE PRZYSZŁOŚCI ZAWODOWEJ	114
ROZDZIAŁ VII	
PROWADZENIE ROZWOJU ZAWODOWEGO DZIECKA KROK PO KROKU	123
7.1. Początek edukacji zawodowej	123
7.2. Krok pierwszy: zabawa pracą	125
7.3. Krok drugi: podejmowanie decyzji zawodowych	127
7.4. Krok trzeci: przygotowanie do formalnego uczestnictwa w rynku pracy	131
7.5. Zagrożenia rozwoju zawodowego dziecka i adolescenta	136
LITERATURA	139